

Fra: NESS AS CONSULT <nessconsult@online.no>
Sendt: søndag 1. oktober 2023 00:00
Til: Postmottak
Emne: Innspill - til høring om snøkrabbereguleringer

Innspill - utarbeidet av Ness AS Consult angående:

Høring - Forslag til endringer i regulering av deltakelsen i fangst av snøkrabbe

Med bakgrunn i bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) den 4. januar 2023 har Fiskeridirektoratet lagt ut saken til høring med div. forslag til endringer i regulering av fangst av snøkrabbe, med særlig vekt på deltakelsen i fangsten.

Dette innspillet med visse juridiske betraktninger oversendes av Ness AS Consult etter oppfordring fra fiskere/aktører i næringen – med hovedfokus basert på vårt engasjement for fiskernes rettssikkerhet.

Om høringen:

Oppsummert ønsker Fiskeridirektoratet høringsinstansenes syn på følgende:

- 1 • En vurdering av tre ulike alternativer for deltakelsen i fremtidig fangst av snøkrabbe:
  - Alternativ 1: Tradisjonell lukking av fangst av snøkrabbe
  - Alternativ 2: Delvis lukking, hvor totalkvoten deles mellom en åpen og lukket gruppe med kvalifiseringskrav for lukket gruppe
  - Alternativ 3: Påmeldingsordning, med fartøyskvoter og siste utseilingsdato før refordeling
- 2 • En egen vurdering av hvorvidt investeringer i fartøy og utstyr før skjæringsdatoen skal kunne danne grunnlag for deltakelse i eventuell lukket gruppe
- 3 • Tilbakemelding på forslaget om reduksjon i antall teiner per fartøy til 6000 teiner
- 4 • Tilbakemelding på om man i regelverket bør legge mer til rette for samarbeid mellom land- og sjøindustrien for levering av levendefanget snøkrabbe og eventuelle forslag til hvordan dette kan gjøres
- 5 • Tilbakemelding på om det bør åpnes for at en prosentandel av totalkvoten bør forbeholdes landindustrien, og at det utlyses noen særlige tillatelser for dette
- 6 • Tilbakemelding på om man bør utvide stengningsperioden fra 1. juli til 31. desember, jf. vitenskapelige råd fra Havforskningsinstituttet for 2023

Kommentarer til det foreslåtte reguleringsforslaget i høringsnotatet av 30.06.2023 – med følgende betenkning vedrørende rettsikkerhet:

Fiskeridirektoratet anfører i notatets pkt. 7 at «Det vil være hensynet til at reguleringen er innrettet slik at fisket er tilstrekkelig lønnsomt samt gjennomføringen av fisket som i all hovedsak er grunnlaget for en eventuell adgangsbegrensning her» - og hensynet til ressursgrunnlaget er ikke anført som en del av reguleringsgrunnlaget.

Ved alle slike endringer som vil kunne svekke noen aktørers rettslige stilling er likebehandlingsprinsippet et avgjørende moment som må hensyntas fullt ut – det vises til at prinsippet om likhet for loven og forbudet mot usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling (diskriminering) ble spesifikt inntatt i Grunnloven § 98 fra 2014 (tidligere var det kun rettspraksis og henvisninger til ulovfestede prinsipper som gjaldt når vurdering av likebehandling skulle skje).

Dette innebærer at forvaltningen klart er forpliktet til å forhindre at endring av vedtak og regelverk utsetter noen for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling.

I denne saken går forslaget ut på å endre hovedprinsippet som tidligere har vært et absolutt krav for å tildele snøkrabbetillatelse – nemlig kravet om at snøkrabbe primært skal være et tilleggsfiske, det vil si at snøkrabbefangst ikke har vært ment å være fartøyets eneste aktivitet.

Forslaget om å plutselig gå bort fra snøkrabbefangst som tilleggsfiske og samtidig lukke snøkrabbefangsten innebærer at noen som i dag har gyldig tillatelse ofres til fordel for noen utvalgte i gruppen med snøkrabbetillatelser.

En logisk konsekvens av å gå bort fra «tilleggfsfiske-prinsippet» er selvfølgelig at fartøyer som kun skal ha driftsgrunnlag fra snøkrabbefangst fordrer en større andel av totalkvoten – noe som må tas gjennom reduksjon i deltakende fartøyer.

Utfordringen er å få til en slik prinsippomlegging og lukking av snøkrabbefisket innenfor kravet om likebehandling uten usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling.

Fiskeridirektoratet slår fast at bestandsutviklingen er i en stigende trend. Men grunnet at man vil gå bort fra «tilleggfsfiske-prinsippet» konkluderes det i notatets pkt. 8 med «at bestandsøkningen på langt nær vil være tilstrekkelig til å gi et fullt driftsgrunnlag til alle eierne av fartøy som har signalisert at de ønsker å drive med snøkrabbefangst, jfr. Tabell 7. Dette er også et forhold som taler for at deltakelsen nå begrenses».

Et annet hovedargument fra Fiskeridirektoratet for deltakerbegrensning (lukking) er at snøkrabbefangsten har vært gjennomført som olympisk fiskeri, dvs fritt fiske innenfor maksimalkvoterammen, jf. notatet pkt. 8. Dette anføres å kunne gi «økt sikkerhetsrisiko, større risiko for brukskollisjoner, dårligere kvalitet på fangsten, kortere sesong for landindustrien og dårligere markedsvilkår».

Merknad: Stort sett alt av norsk fiskeri har i svært lang tid vært maksimalkvoteregulert – dvs med innslag av et visst kappfiske (olympisk fiskeri) med de samme utfordringene som nevnt ovenfor – Ut fra likebehandlingsprinsippet vil det å gjøre gjeldende en slik argumentasjon for utestengning av deler av gruppen med snøkrabbetillatelse være usaklig forskjellsbehandling.

Fiskeridirektoratet legger videre til grunn i notatets pkt. 8 at Departementet har gitt en

føring om hvordan lukking av fisket skal skje og viser til pressemelding 16. mai 2022 – og viser til Departementets uttalelse om aktivitet, avtaler og investeringer etter denne datoen.

Merknad: I samme pressemelding presiseres det fra Departementets side at: «Det ligger ingen føringer for Fiskeridirektoratets helhetlige gjennomgang».

Uansett konkluderer Fiskeridirektoratet med at: «Det vil da i hovedsak være faktisk deltakelse og innretning som vil være avgjørende kriterier når en deltakerbegrensning av snøkrabbefangsten skal vurderes»

Det vil da være svært viktig at fiskerimyndighetenes utforming og gjennomføring av et slikt regelverk tar tilstrekkelig hensyn for å sikre at aktørers rettslige stilling ivaretas fullt ut med bakgrunn i likebehandlingsprinsippet om likhet for loven og forbudet mot usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling (diskriminering).

Merknad til pkt. 8.1 (Oversikt over de typetilfellene med tillatelser som det er truffet vedtak om):

Her er det verdt å merke seg at Fiskeridirektoratet tar hensyn til likebehandlingsprinsippet – sitat: «Vi finner ikke grunnlag for å legge opp til en ordning med adgang til deltakelse hvor en gruppe av fartøy med snøkrabbetillatelse favoriseres».

Merknad til pkt. 8.2. (Øvrige føringer for vurdering av regulering av deltakelsen i snøkrabbefangsten)

Under dette punkt drøfter Fiskeridirektoratet bl.a. om muligheter for at en lukking av snøkrabbefisket bør hensynta fiskeindustrien på landsiden. Det vil stride mot enhver legitim rettsoppfatning/rettspraksis dersom man – uten erstatning – tar rettigheter som allerede er gitt og retildeler disse til andre aktører.

Dersom en kobling til landindustrien er ønskelig bør dette skje ved at det i det nye regelverket blir åpnet for et formalisert samarbeid med fiskere – f.eks de som har vært lite aktive og risikerer å miste sin deltakelse.

Det vil utfra gjeldende lovverk være mer legitimt å vektlegge distriktsmessige vurderinger fremfor en rekke av kriteriene som er fremmet i høringsnotatet. At landets største fiskerifylke Nordland risikerer å stå uten fartøy ved en eventuell lukking ihht forslaget i notatet er meget betenkelig.

Det er i den forbindelse verdt å bemerke at i følge høringsbrevet av 29.06.2023 så inngår ikke Nordland Fylkeskommune blandt høringsinstansene som er opplistet på side 3. Mens både Innlandet- og Viken fylker har fått tilsendt høringsnotatet. Man kan utfra dette anta at Nordland Fylkeskommune ikke er kjent med hva som er i ferd med å skje og følgelig ikke gir noen innspill til høringen.

Merknad til pkt. 8.3. (Betydningen av tildelt snøkrabbetillatelse)

Etter en drøfting basert på endring av regelverk som i praksis skal gi tilbakvirkende kraft konkluderer Fiskeridirektoratet med at:

«Hovedregelen for deltakelse i fangst av snøkrabbe bør derfor være av en type hvor det oppstilles et aktivitetskrav, men hvor det åpnes for unntak i tilfeller av tilstrekkelig innretting fra fartøyeiernes side. Det kan videre vurderes unntak i tilfeller hvor det er lagt frem bindende kjøpsavtale og innvilget ervervstillatelse for fartøy med slikt driftsgrunnlag før skjæringsdato».

Dette kan være en legitim løsning forutsatt at tilstrekkelige hensyn legges til grunn for å forhindre usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling (diskriminering). Viser til at flåten med snøkrabbetillatelse er svært differensiert og følgelig har ulike grunnlag for innrettinger.

Merknad til pkt. 8.4. (Hovedregel)

Fiskeridirektoratet anfører følgende begrunnelse for lukningskriterier basert på deltakelse: «Å stille krav om deltakelse fra den siste treårsperioden for å kvalifisere til deltakeradgang ved lukking av et fiskeri, er vilkår som er kjent fra lukking av flere fiskerier.

Når det gjelder faktisk deltakelse oppstår det også et spørsmål om det bør fastsettes et minstekrav til fangst innenfor en nærmere avgrenset periode eller om registrert levering av fangst i en slik periode skal være tilstrekkelig.

Det er flere måter en hovedregel kan utformes på.

Fiskeridirektoratet vil se på to alternativ. Det ene alternativet baseres på deltakelse i ett av årene 2020, 2021 og innen 16. mai 2022. Det andre alternativet vil baseres på deltakelse i to år i perioden 2020, 2021 og innen 16. mai 2022».

Viktig juridisk anførsel til de foreslåtte opptjeningsår:

Disse årene samsvarer omtrent 100% med koronapandemien og Statens smitteverntiltak, med nedstengning av hele samfunnet i lange perioder – og i dette tidsrommet har det oppstått en rekke alvorlige sykdomstilfeller både av koronavirus og ikke minst av bivirkninger fra Statens vaksineringsprogram.

Dette er internasjonalt og nasjonalt anerkjent som «force majeure» - dvs utenfor den enkeltes kontroll - og de foreslåtte aktivitetskrav innenfor nevnte tidsrom kan ikke gjennomføres uten en klar dispensasjonsordning fra aktivitetskravene for dem som eventuelt har vært rammet av pandemien og tiltakene rundt. Alt annet vil være en klar og uforholdsmessig diskriminering av dem som har vært rammet, og det legges til grunn at Staten må bære det fulle ansvaret av følgene av smitteverntiltakene og følgene av dette.

Dette dispensasjons-prinsipp grunnet koronapandemien må gjøres gjeldende for alle de foreslåtte alternativene, jf. f.eks pkt. 8.4.3, (Alternativ 2 – Delvis lukking, hvor totalkvoten deles mellom en åpen og lukket gruppe med kvalifiseringskrav for lukket gruppe) og pkt. 8.7. (Øvrige virkemidler).

Dersom det ikke kan gis dispensasjon for koronarelaterte aktivitetshindringer vil det eneste rettmessige og etiske alternativet være at ordningen fortsetter som før, jf. eksempelvis pkt. 8.4.4. (Alternativ 3 – Påmeldingsordning, med fartøykvoter og siste utseilingsdato før refordeling)

Merknad til pkt. 8.5. (Dispensasjon og innretting)

Generelt anføres at Fiskeridirektoratet legger til grunn et alt for strengt regime for krav til dispensasjoner basert på innretninger som er foretatt før skjæringsdato. Flåten er differensiert og har ulike forutsetninger med bakgrunn i hvilken region man tilhører. Tillatelsene som er gitt har hatt krav og forutsetning om at snøkrabbefisket skulle være et tilleggsfiske. Nå er alt snudd på hodet samtidig som Fiskeridirektoratet krever dokumentasjon på omfattende ombygginger, kontraheringer osv. Dette favoriserer i stor grad de store kapitalsterke aktørene – og regionene med god kapitaltilgang fra banker m.v.

Dette slår svært urimelig ut for de som befinner seg i de vanskeligstilte regionene – f.eks Helgeland – hvor nærmest alt av banker er lagt ned og oppbygging av ny fiskeriaktivitet må gjøres over lang tid med tradisjonell egeninnsats etter selvkostprinsippet grunnet manglende tilgang på finansiering.

Dette virker konkurransevridende, men kan kompenseres med distriktsmessige hensyn slik gjeldende lovgivning åpner opp for.

Oppsummert:

Det henstilles om at ovennevnte problemstillinger gis en grundig vurdering og at innspillet følger saken inn til Departementets endelige vurdering.

Mvh NESS AS CONSULT

Yngve Krogh